

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Μέλος των: *International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN)*
Europa Nostra • European Environmental Bureau (EEB)

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ♦ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1989 ♦ ΕΤΟΣ 17ο ♦ ΑΡΙΘΜ. ΦΥΛ. 4

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ 1988 - 1989

Τα πεπραγμένα αυτά καλύπτουν την περίοδο από τα τέλη Νοεμβρίου 1988 μέχρι τις αρχές Δεκεμβρίου 1989. Όπως κάθε χρόνο η Ελληνική Εταιρεία παρουσίασε μεγάλη δραστηριότητα, της οποίας μόνο τα κυριότερα σημεία παρουσιάζονται συνοπτικά στη Γενική Συνέλευση:

ΟΣΙΟΣ ΛΟΥΚΑΣ: Τον Φεβρουάριο του 1989 ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση του έργου αποκατάστασης της Τραπέζης της Μονής, και στοίχισε δρχ. 3.576.802 - από πόρους που συγκεντρώθηκαν μέσω SPGH. Εξασφαλίστηκαν ακόμα 17.000 δολάρια από το SPGH, για την οργάνωση της μόνιμης έκθεσης βυζαντινών αρχιτεκτονικών μελών και τοιχογραφιών στην Τράπεζα της Μονής. Δυστυχώς ο αιφνίδιος θάνατος του επίλεκτου μέλους της Ε.Ε. που είχε αναλάβει το έργο αυτό, της Λασκαρίνας Μπούρα που τόσο θρηνήσαμε όλοι, ανέστειλε προς στιγμή το έργο. Ο σύζυγός της όμως και μέλος της Ε.Ε. Καθηγητής Χαρ. Μπούρας, ανέλαβε προσωπικά την εκπόνηση της σχετικής μελέτης και την επίβλεψη για την εκτέλεσή της, εργασία την οποία και προσφέρει στην Ε.Ε. στη μνήμη της Λασκαρίνας. Για το έργο αυτό θα διατεθούν και οι δωρεές στη μνήμη της Λ. Μπούρα. Ήδη έχει ληφθεί η έγκριση της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και εξασφαλίστηκε η συμμετοχή της Εφορείας για κάλυψη του κόστους των βασικών υλικών και παραχώρηση ειδικών εργαλείων. Το κόστος των εργατικών, που ανέρχεται σε 30.000 δρχ. ημερησίως, και άλλων σχετικών εξόδων καλύπτεται από την Ε.Ε. Το έργο ελπίζεται ότι θα αρχίσει σύντομα.

ΠΡΕΣΠΑ: -Το Πρόγραμμα για την περιοχή Πρεσπών που εκτελέστηκε σε συνεργασία ΕΕ / WWF, τελείωσε από τον περασμένο χρόνο και τον Ιανουάριο του 1989 συμπληρώθηκε και παραδόθηκε στο WWF η τελική σχετική έκθεση, η οποία και εγκρίθηκε. Παράλληλα παραδόθηκαν τα πορίσματα στο Υπουργείο Γεωργίας, όπου συγκροτήθηκε ειδική ομάδα για την κατάρτιση του Προγράμματος Διαχείρισης του Δρυμού, με συμμετοχή Ελλήνων και ξένων συμβούλων (του WWF), χωρίς όμως συγκεκριμένα αποτελέσματα ακόμα. Εξ άλλου δημοσιεύθηκαν τα επιστημονικά δεδομένα των ερευνών μας, από τα οποία προέκυψε ένα ακόμη στοιχείο. Ο επηρεασμός της περιοχής και από την ατμοσφαιρική ρύπανση που προέρχεται από την περιοχή Πτολεμαΐδος, η οποία βρίσκεται σε μια απόσταση 40 χιλιομέτρων περίπου.

- Ο οδηγός για τους επισκέπτες της περιοχής Πρεσπών, που εκδόθηκε από τον περασμένο χρόνο και είχε μεγάλη απήχηση, μεταφράστηκε ήδη στα αγγλικά από το αναπληρωματικό μέλος του Δ.Σ. της Ε.Ε. δίδα Ιωάννα Νικηταρά, και πρόκειται να τυπωθεί. Γίνεται προσπάθεια οικονομικής ενίσχυσης από τον ΕΟΤ και το Υπουργείο Γεωργίας, που φαίνεται ότι θα καρποφορήσει.

- Ο μεταπτυχιακός φοιτητής κ. Ποϊρατζίδης, μελέτησε την Ορνιθοπανίδα της περιοχής Πρεσπών και εκπόνησε ειδική διατριβή για τον Αγριόκουρκο. Για τις μελέτες του η Ε.Ε. του παραχώρησε δωρεάν τον βιολογικό Σταθμό της στη Μικρολίμνη.
 - Σημειώτεον ότι στον Βιολογικό Σταθμό έγιναν κατά το διάστημα αυτό βελτιώσεις και επισκευές.
 - Εγκρίθηκε από την Ε.Ε. και πραγματοποιήθηκε το καλοκαίρι του 1989 κατασκήνωση στην περιοχή γύρω από τον Βιολογικό Σταθμό, των προσκόπων του Συστήματος Κηφισιάς. Οι πρόσκοποι έκαναν και κάποια μικρά ωφέλιμα έργα.
 - Έχει καταρτισθεί πρόγραμμα κόστους της τάξης των 1,2 εκατομμυρίων ECUs για την αγορά γαιών (1000 στρέμματα περίπου) στον πυρήνα και την περιφέρειά του, του Εθνικού Δρυμού Πρεσπών. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει το πρόγραμμα αυτό κατά 50-70%, το άλλο μισό είχε κατ' αρχάς εξασφαλισθεί από ιδιωτικούς περιβαλλοντικούς φορείς της Δανίας.
- Εγιναν πολλές σχετικές συζητήσεις με τη Νομαρχία Φλωρίνης και το Υπουργείο Γεωργίας, και

τελικά δέχθηκαν οι αρμόδιοι να συνυπογραφεί η αίτηση από την Ελληνική Κυβέρνηση / Υπ. Γεωργίας, όπως απαιτείται. Δυστυχώς η πρόταση δεν υποστηρίχθηκε στις Βρυξέλλες από τους εκπροσώπους του άλλου συναρμοδίου Υπουργείου, του ΥΠΕΧΩΔΕ, και το θέμα εκκρεμεί. **ΣΠΙΤΙ ΠΛΑΚΑΣ:** Οι εργασίες για την αποκατάσταση του σπιτιού στην οδό Τριπόδων 28, προχώρησαν ικανοποιητικά:

Τελείωσαν όλα τα σκυροδέματα (BETON).

Επίσης έγιναν οι στέγες και η κεραμοκάλυψη.

Έχουν συμπληρωθεί οι περισσότεροι χονδροί σοβάδες και σε πολλά μέρη και η μαρμαροκωνία. Έχει συμπληρωθεί και μεγάλο μέρος από τις καλωδιώσεις.

Ολοκληρώθηκε το έργο αποξήλωσης και συντήρησης οροφωγραφιών, που στοίχισε συνολικά 1.600.000 δρχ. Οι συντηρημένες οροφωγραφίες εκτέθηκαν στο Θέατρο του Κολλεγίου Αθηνών την βραδυά της προβολής της ταινίας για την Πάτμο (28.9.89) μαζί με φωτογραφίες της πορείας των εργασιών.

Εκτός από τα τρέχοντα έξοδα από πιστοποιήσεις των εργολάβων, προέκυψαν οι παρακάτω απρόβλεπτες δαπάνες:

- Για αναθεώρηση της άδειας της Πολεοδομίας, δρχ. 479.000. – Η αναθεώρηση έγινε αναγκαία επειδή στην πορεία των εργασιών προέκυψε αλλαγή στα σχέδια, στο υπόγειο (λόγω της ανεύρεσης αρχαίων) και σε μερικά άλλα σημεία.

- Για καταβολή διαφοράς τιμών με πίνακα αναθεωρήσεως τιμών των εργολάβων, δρχ. 905.000.

Επίσης έξοδα θα προκύψουν και από τη συνέχιση των δικών με τον γείτονα Μακρογκίκα. Ήδη έγινε απόκρουση στον Άρειο Πάγο της αναίρεσης Σ. Μακρογκίκα κατά των αποφάσεων του Εφετείου Αθηνών, και πιστεύουμε πως θα βγει απόφαση υπέρ της Ε.Ε.

Στο σημείο αυτό, η νομικός, και Πρόεδρος της Γ.Σ., κα. Βάσω Μιχοπούλου που εκπροσωπεί την Ε.Ε. στις δίκες αυτές, δίνει λεπτομερή αναφορά τους: Όταν αγοράστηκε το σπίτι - λέει - ήταν καθαρό από τίτλους ιδιοκτησίας που πήγαιναν 100 χρόνια πίσω. Οι

ενοικιαστές έφυγαν κατόπιν ενεργειών της Ε.Ε. Οι γείτονες όμως Μακρογκίκα μας έκαναν σειρά δικών για δουλεία τμήματος προς δίοδο στο σπίτι τους. Οι ίδιοι προέβησαν και σε αυθαίρετο γκρέμισμα σκάλας. Κατηγόρησαν και το Δ.Σ. για χρήση πλαστού εγγράφου. Έτσι άρχισε σειρά δικών, οι οποίες τελικά κερδήθηκαν μετά πολλές προσφυγές και περιπέτειες.

Κατά τη διάρκεια του έτους έγιναν συζητήσεις για τους χώρους του σπιτιού, τις χρήσεις τους κλπ. και πάρθηκαν οι αναγκαίες αποφάσεις. Επίσης έγιναν συζητήσεις για ενδεχόμενη αγορά τμημάτων γης ή κτισμάτων, για τη βελτίωση του κτιρίου και την περαιτέρω αξιοποίησή του με είσοδο και από την οδό Ραγκαβά. Δεν έγινε όμως καμιά σχετική ενέργεια, λόγω ελλείψεως πιστώσεων, γιατί στην πραγματικότητα η οικονομική κατάσταση της Ε.Ε. δεν επιτρέπει σήμερα ούτε την αποπεράτωση των ήδη εκτελουμένων εργασιών. Για τον λόγο αυτό έγιναν και οι έντονες προσπάθειες για την εξεύρεση χρημάτων.

1. Από την Ε.Ο.Κ., στις αρμόδιες υπηρεσίες της οποίας στάλθηκε και εμπεριστατωμένη έκθεση με λεπτομέρειες και φωτογραφίες του σπιτιού (Φεβρουάριος 1989). Η ετοιμασία της έκθεσης αυτής (εκτυπωτικά, CLICHES, φωτογραφίες) στοίχισε 40.000 δρχ., αλλά χρησιμοποιήθηκε και θα χρησιμοποιηθεί και για άλλες αιτήσεις χρηματοδότησης. Τον Μάρτιο του 1989 στάλθηκε και στην SPGH για να παρουσιαστεί στο Δ.Σ. και να τονισθεί η ανάγκη περαιτέρω οικονομικής ενίσχυσης του έργου.

Επίσης στην DG X στις Βρυξέλλες για να συμπεριληφθεί η αίτησή μας στο πρόγραμμα Αναστηλώσεων, επειδή έχουν βρεθεί μέσα στο σπίτι και σημαντικά αρχαία.

Στο σημείο αυτό ο κ. Σκούλλος εκφράζει παράπονο γιατί το πρόγραμμα αυτό, ενώ οι ξένοι έδειξαν ότι θα το δέχονταν, δεν υποστηρίχθηκε από την ελληνική κυβερνητική αντιπροσωπεία, η οποία αντιπρότεινε πρόγραμμα για την Κασταλία πηγή.

Αντίθετα, το Αρχαιολογικό Συμβούλιο ενέκρινε να παραμείνουν

μέσα στο σπίτι τα αρχαιολογικά ευρήματα, με την προϋπόθεση ότι ο χώρος θα είναι προσιτός στο κοινό, κι αυτό βέβαια διευκόλυνε την εξομάλυνση του θέματος. Ο κ. Σκούλλος με την ευκαιρία απευθύνει ευχαριστίες στο μέλος της Ε.Ε. Αρχαιολόγο κα Εύη Τουλούπα, που είναι παρούσα και η οποία από τη θέση της πολύ βοήθησε.

2. Ζητήθηκε οικονομική ενίσχυση και από το Ίδρυμα ROCKFELLER.

3. Ζητήθηκαν ακόμα από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες 175.000 ECUs για να στεγασθεί το Μεσογειακό Γραφείο του EEB από το πρόγραμμα MEDSPA στο σπίτι της Πλάκας.

4. Έγιναν κρούσεις, έγγραφα και με προσωπικές επαφές, προς διάφορους ιδιώτες και φίλους της Ε.Ε. που θα ήταν ενδεχομένως διατεθειμένοι να ενισχύσουν το έργο.

5. Επίσης διοργανώθηκε εκδήλωση στις 28 Σεπτεμβρίου 1989 στο Κολλέγιο Αθηνών ως «Βραδυά Περιβάλλοντος», η οποία απέφερε στην Ε.Ε. 1.800.000 δρχ. για το έργο της αποκατάστασης του σπιτιού στην Πλάκα. Τη βραδυά αυτή προβλήθηκε η ταινία της Λυδίας Καρρά για την Πάτμο, παρέστη ο YEHOUNTI MENOUIHIN και διαβάστηκαν κείμενα για το περιβάλλον.

6. Ανεπίσημες προτάσεις έχουν γίνει σε διάφορες Οργανώσεις του Εξωτερικού και του Εσωτερικού για να στεγασθούν στο σπίτι και να δώσουν προκαταβολικά αντίστοιχα ενοίκια, για να συγκεντρωθεί το ποσό που απαιτείται για την αποπεράτωση των εργασιών.

Τα αποτελέσματα όλων αυτών των ενεργειών αναμένονται.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ YORK: Δόθηκε, για 16η συνεχή χρονιά, υποτροφία με πιστώσεις του NATIONAL TRUST FOR GREECE, για μετεκπαίδευση σε θέματα αναστήλωσης στο Πανεπιστήμιο YORK Αγγλίας. Εφέτος υπότροφος είναι ο αρχιτέκτων κ. Νικόλαος Χαρκιολάκης.

Την εξέταση των υποψηφίων στα Αγγλικά έκανε η κα Βερέμη, ενώ η εξεταστική Επιτροπή από τους κ.κ. Χ. Μπούρα, Κ. Δεκαβάλλα, Δ. Ζήβα, Α. Συμεών και Ι. Δημακόπουλο,

οργάνωσε ακροάσεις με κάθε υποψήφιο χωριστά πριν επιλέξει τον πιο κατάλληλο επιστήμονα.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ Ε.Ε.: Εκδόθηκαν το 1ο και το 2ο τεύχος του 17ου έτους του Δελτίου, που καλύπτουν τους μήνες ΟΚΤΩΒΡΙΟ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ 1988 και ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ - ΙΟΥΝΙΟ 1989. Επίσης εξέδωσε η Ε.Ε. την ελληνική μετάφραση του ΔΕΛΤΙΟΥ ΤΟΥ Ε.Ε.Β. «ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ», τεύχη Δεκεμβρίου 1988 και Ιουνίου 1989. Για τα τεύχη αυτά χρηματοδοτήθηκε η Ε.Ε. σε σημείο που μπόρεσε να καλύψει και μέρος της έκδοσης του Δελτίου της. Πολλές ευχαριστίες οφείλονται στον κ. Ηλία Νέλλα του Δ.Σ. που επιμελήθηκε αυτές τις εκδόσεις.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ: Όπως αναφέρθηκε στο Κεφάλαιο για το σπίτι της Πλάκας, εκτέθηκαν οι συντηρημένες οροφografίες του στο Κολλέγιο Αθηνών.

- Συμμετοχή σε έκθεση που οργάνωσε το Υπουργείο Πολιτισμού (12.6.89) με θέμα «Αττικό Τοπίο και Περιβάλλον». Εξέθεσε η Ε.Ε. πανώ με προτροπές και προτάσεις για τη διάσωση του περιβάλλοντος.
- Συμμετοχή σε έκθεση των Σχολών ΠΑΛΜΕΡ, γενικά για το περιβάλλον και τη θάλασσα (καλοκαίρι 1989).

ΔΕΛΤΙΑ ΤΥΠΟΥ: Η Ε.Ε. έχει διανείμει σ' αυτό το διάστημα σωρεία Δελτίων Τύπου με καταγγελίες ή διαμαρτυρίες ή προτάσεις για θέματα περιβάλλοντος, που μεταξύ τους διαλέγουμε ενδεικτικά για αναφορά τα:

- για το «καθαρό αυτοκίνητο», που είχε μεγάλη απήχηση, χρησιμοποιήθηκε από πολλούς βουλευτές στο Κοινοβούλιο, και πολλοί ενδιαφερόμενοι απευθύνθηκαν για πληροφορίες κλπ. στην Ε.Ε. μετά την δημοσίευσή του
- για την Ημέρα Περιβάλλοντος (στις 5.6.89)
- για το θάνατο της Λασκαρίνας Μπούρα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ: Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει για τις δραστηριότητες του πυρήνα της Θεσσαλονίκης, του οποίου υπεύθυνος είναι ο κ. Σταματοπούλος. Πέντε μέλη από τη Θεσσαλονίκη είναι παρόντα σήμερα. Τα περισσότερα μέλη της Ομάδας συμμετέχουν ενεργά.

Εκτός από την Ημερίδα της

15ης.4.89 (βλ. Κεφ. Ομιλίες - Εκδηλώσεις) όπου συμμετείχαν πολλά μέλη της Ε.Ε. ως ομιλητές και σημείωσε μεγάλη επιτυχία, η Ομάδα ετοιμάζει και άλλες εκδηλώσεις· επίσης έχει συζητήσει και καταλήξει σε προτάσεις για συμπληρώσεις και τροποποιήσεις του Καταστατικού της Ε.Ε., όσο αφορά τη λειτουργία Περιφερειακών Παραρτημάτων της. Οι προτάσεις θα μελετηθούν από το Δ.Σ. της Εταιρείας και θα παρουσιασθούν στην επόμενη Γενική Συνέλευση για έγκριση.

ΟΜΙΛΙΕΣ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ - ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ:

- 7.12.1988: Ομιλία Μ. Σκούλου στην Περιγητική Λέσχη Αθηνών για τη Θάλασσα Ρύπανση.
- 11/12.2.1989: Συμμετοχή σε εκδήλωση της Νομαρχίας Φλώρινας για το φυσικό Περιβάλλον, όπου παρευρέθηκαν πολλοί φορείς.
- Μάρτιος '89: Ομιλία Μ. Σκούλλου στην ΧΕΝ Αθηνών με θέμα «Τι συμβαίνει στην Ευρώπη για το πρόβλημα του περιβάλλοντος».
- 15.4.89: Ημερίδα Ελληνικής Εταιρείας με δεκάδα Εισηγητών και θέμα «Προβλήματα Φυσικού και Μνημειακού Περιβάλλοντος», στη Θεσσαλονίκη.
- 10.6.89: Σεμινάριο Ε.Ε. / Κέντρου Μελετών Περιβάλλοντος, στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων, με θέμα «Δομή, λειτουργία και χρηματοδότηση περιβαλλοντικών οργανώσεων στην Ευρώπη».
- 4-7.9.89: Ερευνητικό Συνέδριο Περιβάλλοντος στη Μυτιλήνη - Προεδρία και παρουσίαση ερευνητικών αποτελεσμάτων από Μ. Σκούλλο.
- Η Ε.Ε. σε συνεργασία με το INSTITUTE FOR THE EUROPEAN ENVIRONMENTAL POLICY οργάνωσε στην Αίθουσα του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου, με συμπροεδρία των κκ. Ε.Υ. VON WEIZACKER και Μ. Σκούλλου, Συνέδριο με θέμα «Η Εφαρμογή της Κοινοτικής Νομοθεσίας στην Ελλάδα». Στο Συνέδριο συμμετείχαν δεκάδες ομιλητές, ξένοι και έλληνες από φορείς όλης της χώρας, εκπρόσωποι της Ε.Ο.Κ., ο Ειδικός Γραμματέας του ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Ζερεφός, ο Αρχηγός της ΕΔΗΚ κ.

Ζίγδης, πολλοί βουλευτές όλων των κομμάτων, πολλοί δημοσιογράφοι, Καθηγητές Πανεπιστημίου μέλη της Ε.Ε. από την Θεσσαλονίκη και όλη την Ελλάδα. Παρουσιάστηκαν εισηγήσεις από την Ε.Ε. (Μ. Σκούλλος και Α. Χατζοπούλου) και σχετική λεπτομερής έκθεση των Μ. Σκούλλου και Ε. Καμπέρη, η μέχρι σήμερα πληρέστερη για τον τρόπο εφαρμογής των Οδηγιών στην Ελλάδα.

- 10.11.89: Συμμετοχή στην Εκδήλωση των Προσκόπων του Συστήματος Κηφισιάς με προβολή SLIDES για τις Πρέσπες (Αγγ. Τρικαλίτη).
- Επίσης ο Μ. Σκούλλος μίλησε στον Σοροπτιμιστικό Σύλλογο Πειραιώς για τη Ρύπανση του Σαρωνικού. Σε Ροταριανούς Ομίλους για θέματα Περιβάλλοντος. Σε διάφορες εκδηλώσεις Δήμων ή Κοινοτήτων. Έδωσε συνέντευξη για θέματα περιβάλλοντος που δημοσιεύθηκε στην έγκριτη Εφημερίδα WALL STREET JOURNAL.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ: Ο

Πρόεδρος Μ. Σκούλλος συμμετέσχε στο διάστημα αυτό σε διεθνείς συναντήσεις όπως ακολουθεί.

- 1-2.12.88: BRUSSELS, ENFORCEMENT OF THE EEC ENVIRONMENTAL LEGISLATION - EEB / EEC (Προεδρία).
- 16-18.1.89: TURIN, ATMOSPHERE, CLIMATE AND MAN (Εισήγηση).
- Μέλος της Επιτροπής (PREPARATION / STEERING COMMITTEE) για «FOLLOW-UP TO THE BRUNDTLAND REPORT «OUR COMMON FUTURE» AND THE BERGEN 1990 CONFERENCE».
- 8-10.2.89: SEVILLE, WETLANDS - HABITATS (Προεδρία και Εισήγηση).
- 4.3.89: BRUSSELS, CHEMICAL WORKSHOP (Προεδρία) EROS INTERNATIONAL WORKSHOP, PRESENTATION OF THE I. PHASE OF THE EROS 2000 PROJECT (Παρουσίαση ερευνητικών προγραμμάτων).
- 6-8.4.89: ENVIRONMENTAL INFORMATION AND PARTICIPATION (Προεδρία και Εισήγηση).
- 26-28.4.89: ROTTERDAM, INTERNATIONAL WATER TRIBUNAL.

- 11-13.5.89: LA TOJA, THE 1989 BILDERBERG MEETING.
- 25-26.5.89: BRUSSELS, Διεθνές Συνέδριο EEB / CRE «RESEARCH AND THE ENVIRONMENT». Συμμετοχή αρκετών μελών της Ε.Ε. (Προεδρία - Εισήγηση).
- 7-8.6.89: LUXEMBURG, MEETING OF THE CSTE.
- 20-22.6.89: PALANZA / ITALY, ACIDIFICATION PROCESSES IN REMOTE MOUNTAIN LAKES (Παρουσίαση ερευνητικών αποτελεσμάτων Πρέσπας).
- 11-13.7.89: PARIS, SUSTAINABLE DEVELOPMENT, REPORT TO THE G7 SUMMIT (Προεδρία και Εισήγηση).
- 7-12.9.89: Σεμινάριο ATHENS - HUMBOLT UNIVERSITIES ON SULPHUR CHEMISTRY (Διδασκαλία).
- 13-15.9.89: BRUSSELS, MEETING OF THE CSTE
- 3-6.10.89: 6TH MEETING OF UNER / MAR επί της Προστασίας της Μεσογείου Αθήνα (Παρουσίαση θέσεων).
- 13.10.89: POTENZA, ITALY / UNIVERSITY OF BASSILICATA «MEDITERRANEAN SEA BETWEEN EUROPE AND AFRICA» (Εισήγηση).
- 14-15.10.89 COPENHAGEN, NORTH SEA CONFERENCE Παρουσίαση θέσεων).
- 15-17.10.89: MARSEILLE, «THE COASTAL AREAS OF THE EEC» (Εισήγηση και παρουσίαση θέσεων).
- 30-31.10.89: PARIS, ENERGY AND THE ENVIRONMENT (Προεδρία).
- 14-15.10.89: COPENHAGEN, MINISTERIAL CONFERENCE EC / EFTA ENVIRONMENT - SUSTAINABLE DEVELOPMENT (Εισήγηση).

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: Η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς οργάνωσε μέσα στο 1989 ημερίδες για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, καθώς και τακτικές συναντήσεις, στις οποίες η Ε.Ε. συμμετέσχε ενεργά με τους Μ. Σκούλλο και Α. Τρικαλίτη, που υπέβαλαν μελετημένες προτάσεις.

Εξ άλλου οργανώθηκαν πολλές επαφές και λήψεις για προγράμματα

σχετικά περιβαλλοντικής εκπαίδευσης του BBC με συμμετοχή Μιχάλη Σκούλλου, Αγγελικής Τρικαλίτη και Ηλία Νέλλα.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ: Ε

ΕΠΤΑ: Στην άτυπη αυτή Ομοσπονδία ελληνικών περιβαλλοντικών Οργανώσεων, που δημιουργήθηκε το 1985 για τον χειρισμό του Προγράμματος του WWF, ή Ε.Ε. είχε την Προεδρία κατά το 1989. Έγιναν τακτικές συνδριάσεις και συζητήσεις, και μία Ημερίδα στο Ζάππειο για τους υγροβιοτόπους.

Ε Ε Β : Εποικοδομητική συνεργασία σ' όλο αυτό το διάστημα με το Ευρωπαϊκό Γραφείο Περιβάλλοντος, του οποίου Πρόεδρος εξελέγη και πάλι ο Μ. Σκούλλος. Σε πολλές διεθνείς διοργανώσεις του ΕΕΒ συμμετέχουν με πληρωμένα τα έξοδά τους μέλη της Ε.Ε.

W W F : Εξακολούθησαν οι επαφές με το WWF και έγιναν συζητήσεις για νέα προγράμματα όπως της μελέτης της βίδρας από το βιολόγο Μαρτίνο Γκαίτλιχ, την οποία επικροτούν και οι ΕΠΤΑ.

S P G H : Η Ε.Ε. είναι σε διαρκή επικοινωνία με την αδελφή αυτή Οργάνωση στις Η.Π.Α., με αλληλογραφία και διάφορες επαφές, ιδιαίτερα με την κα VIRGINIA NICK και την προσωρινή Πρόεδρο κα ANNA LEA. Είχε ορισθεί για τις 26.6.89 συνάντηση στην Αθήνα των μελών των Δ.Σ. της SPGH και της Ε.Ε., αλλά τελικά δεν πραγματοποιήθηκε λόγω κωλυμάτων από πλευράς SPGH. Η SPGH έχει στείλει κανονικά στο διάστημα αυτό το συμφωνημένο 50% των εξόδων του σπιτιού στην Πλάκα, βάσει λογαριασμών μας.

I U C N : Η Ε.Ε. είναι μία από τις τρεις ελληνικές Οργανώσεις που είναι τακτικά μέλη της IUCN, όπως και η Ελληνική Κυβέρνηση. Η Ε.Ε. κατέβαλε κανονικά την ετήσια συνδρομή για το 1989 και επωφεληθήκε από την πληροφόρηση που δίνει η σημαντική αυτή Οργάνωση. Δυστυχώς, επειδή η IUCN δεν καλύπτει τα έξοδα για συμμετοχή στις Διεθνείς του Συναντήσεις, η Ε.Ε. σχεδόν ποτέ δεν συμμετάσχει σ' αυτές, λόγω οικονομικών. Ο Μ. Σκούλλος είναι, εξ

αιτίας της επιστημονικής του ειδικότητας, μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής Οικολογίας / Υγροτόπων, και συνεισφέρει ουσιαστικά στο έργο του Οργανισμού αυτού. **Ε U R O P A N O S T R A :** Στην Οργάνωση αυτή η Ε.Ε. εκπροσωπείται από τον κ. Κώστα Καρρά, ο οποίος είναι Αντιπρόεδρος της.

Ορίσθηκε ειδική Επιτροπή από τους Αρχιτέκτονες Μέλη της Ε.Ε. κκ. Χ. Μπούρα, Δ. Ζήβα, Κ. Δεκαβάλλα, Α. Συμεών και Ι. Δημακόπουλο, για την επιλογή των αποκαταστασθέντων κτιρίων που προτείνονται για βράβευση από την Ε.Ε. στην Ε.Ν. Το 1989 το Δ.Σ. δέχθηκε να προταθεί το αποκατεστημένο κτίριο στα Χανιά που στεγάζει το Μουσείο Καζαντζάκη.

INSTITUTE OF EUROPEAN STUDIES. Το Ινστιτούτο αυτό εκδίδει κάθε 2 χρόνια για λογαριασμό της Ε.Ο.Κ. το EUROPEAN ENVIRONMENTAL YEARBOOK. Κατά το 1989 η ευθύνη της συγγραφής των άρθρων είχε ανατεθεί στον Μ. Σκούλλο, ο οποίος επίσης ανέθεσε επί μέρους άρθρα σε μέλη της Ε.Ε. Έτσι παραδόθηκαν στο DOCTER άρθρα - κεφάλαια για την Ελλάδα στα θέματα:

ORGANISATIONAL STRUCTURES / SEAS AND COASTS / FLORA AND FAUNA / PARKS AND NATURE RESERVES / EVOLUTION AND PRESENT SITUATION OF THE ENVIRONMENTAL EDUCATION από τον Μιχάλη Σκούλλο POLLUTION / WASTE από τους Α. Σκορδίλη και Μ. Σκούλλο TOWN AND COUNTRY PLANNING από τον Αλέξανδρο Κολλάρο A REALISTIC APPROACH TO THE PROTECTION OF CULTURAL HERITAGE από τον Βασίλη Δωροβίνη NOISE POLLUTION από την Ιωάννα Νικηταρά WATER SUPPLY από τους Χριστίνα Ζέρη - Συμεών και Κ. Παπαγεωργίου.

Παρακαλώ να με γράψετε συνδρομητή του «ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ» σας

ΟΝΟΜΑ
ΕΠΩΝ.
ΔΙΕΥ/ΣΗ
.....
.....

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το κοινό μας μέλλον

Πολλές είναι οι θετικές εξελίξεις για την ανθρώπινη κοινότητα αυτό τον αιώνα. Η ταχύτατη μετάδοση των πληροφοριών, η αύξηση της παραγωγής με αντίστοιχη μείωση της εκμετάλλευσης του φυσικού πλούτου, η αύξηση του ορίου ζωής, η μείωση του αναλφαριθμητισμού είναι μερικές από αυτές. Παράλληλα, όμως, έχουν δημιουργηθεί αρνητικές τάσεις, όπως η εξάπλωση της φτώχειας και η αλλοίωση του περιβάλλοντος, η οποία απειλεί την ύπαρξη πολλών ειδών επάνω στον πλανήτη και την πολιτιστική κληρονομιά των εθνών. Γίνεται όλο και περισσότερο αντιληπτό ότι, σε αντίθεση με ότι επιστεύετο ως τώρα, η περιβαλλοντική υποβάθμιση μπορεί να υπονομεύσει την οικονομική ανάπτυξη και ότι τα περιβαλλοντικά προβλήματα δεν είναι πλέον τοπικού χαρακτήρα, επομένως, είναι μάταιο να επιχειρείται η αντιμετώπισή τους χωρίς μια ευρύτερη προοπτική που να καταπολεμά την ανισότητα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Αυτοί οι προβληματισμοί ήσαν η αιτία για την ίδρυση το 1983 της Διεθνούς Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών. Η Επιτροπή είναι ανεξάρτητο σώμα και τα μέλη της προέρχονται από 21 πολύ διαφορετικές μεταξύ τους χώρες. Η Έκθεση της Επιτροπής, με τίτλο «Το κοινό μας Μέλλον», γνωστή και ως έκθεση Μπρούντλαντ, λόγω της τότε πρωθυπουργού της Νορβηγίας που προήδρευσε της Επιτροπής, δόθηκε στη δημοσιότητα το 1987. Η έκθεση αναλύει τους μηχανισμούς με τους οποίους η φτώχεια γίνεται σημαντική αιτία παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων. Συσχετίζει την ανάπτυξη με το περιβάλλον, την ειρήνη και την ασφάλεια. Τονίζει τις πραγματικές δυσκολίες στην προστασία των συμφερόντων των μελλοντικών γενεών. Προτείνει, ως απολύτως απαραίτητο, ένα νέο τρόπο

ανάπτυξης που θα εξασφαλίζει την πρόοδο σε ολόκληρο τον πλανήτη στο απώτερο μέλλον. Καθιερώνει την έννοια της «διαρκούς ανάπτυξης», η οποία λαμβάνει υπόψη τις παρούσες και μελλοντικές ανάγκες και περιέχει περιορισμούς που επιβάλλονται από την τεχνολογία, την κοινωνική οργάνωση και την ικανότητα της βιόσφαιρας να απορροφήσει τις συνέπειες των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Στρέφει την προσοχή της στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και υποστηρίζει την ανάγκη διαφύλαξης του παραδοσιακού τρόπου ζωής των αυτόχθονων πληθυσμών. Αποδεικνύει ότι δεν υπάρχει έλλειψη διαθέσιμων τροφίμων αλλά πρόβλημα διανομής τους, και εξηγεί τους λόγους για τους οποίους η αγροτική πολιτική των αναπτυσσόμενων κρατών επιβαρύνει το περιβάλλον. Προτείνει τη σύναψη διεθνούς σύμβασης για την προστασία των ειδών και διεύρυνση αυτής της προστασίας, την οποία θεωρεί επωφελή για την ανάπτυξη μακροπρόθεσμα. Θεωρεί ως στενά συνδεδεμένες, τη διαρκή ανάπτυξη και την αποτελεσματική χρήση των ενεργειακών πηγών, η οποία, όμως, απλώς πρέπει να λειτουργήσει ως το απαιτούμενο περιθώριο χρόνου για την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι οποίες πρέπει να αποτελέσουν τη βάση της ενεργειακής υποδομής του 21ου αιώνα. Επιπλέον, διαπιστώνει ότι η χρήση της πυρηνικής ενέργειας δικαιώνεται μόνο εάν υπάρξουν βέβαιες λύσεις στα προβλήματα που τώρα δημιουργεί. Υπογραμμίζει την ύπαρξη κινδύνων νέων μορφών ρύπανσης και ανεξέλεγκτων καταστάσεων από τη χρησιμοποίηση της τεχνολογίας που επιτρέπει στη βιομηχανία αυξημένη παραγωγικότητα σε συνδυασμό με ελάττωση της ρύπανσης. Και προβλέπει την ένταση της

αστικοποίησης που θα διαιωνίσει τις κακές συνθήκες διαβίωσης των πόλεων των αναπτυσσόμενων χωρών και τα περιβαλλοντικά και πολεοδομικά προβλήματα των πόλεων των αναπτυσσόμενων χωρών. Προτείνει, γι' αυτό, τη δημιουργία μικροτέρων πόλεων και την αποκέντρωση πόρων, πολιτικής εξουσίας και προσωπικού, στις τοπικές αρχές.

Η ιδιαίτερη αξία, όμως, της έκθεσης έγκειται στο ότι υποδεικνύει δύο αλλαγές απαραίτητες για τη διαρκή ανάπτυξη: αλλαγή στις σχέσεις μεταξύ πολιτών και την κυβερνήσεων τους, και αλλαγή στις σχέσεις μεταξύ κυβερνήσεων. Οι οικονομικές ανταλλαγές θα πρέπει να εξασφαλίζουν την ισότιμη μεταχείριση, και οι Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί να πρωταθούν προγράμματα ανάπτυξης με κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους. Τέλος, διακηρύσσεται το δικαίωμα των πολιτών στην πληροφόρηση και αναγνωρίζεται η αξία της ενίσχυσης του ρόλου των μη - κυβερνητικών οργανώσεων, της επιστημονικής κοινότητας και της βιομηχανίας.

Μια διεθνής προσπάθεια υλοποίησης της Έκθεσης έχει ξεκινήσει μετά τη δημοσίευσή της, βασιζόμενη σε περιφερειακές συναντήσεις, οι οποίες θα οδηγήσουν σε ένα παγκόσμιο συνέδριο για περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά θέματα. Τα Αφρικανικά Έθνη συναντήθηκαν τον Ιούνιο του 1989 στην Καμπάλα, ενώ έχουν προγραμματισθεί συναντήσεις για την Ασία και τις χώρες του Ειρηνικού Ωκεανού, τη Λατινική Αμερική, και την Ευρώπη και Β. Αμερική για το 1990, οπότε αναμένεται ότι η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών θα καθορίσει τον τόπο και το χρόνο για μια παγκόσμια συνάντηση το 1992.

ΣΧΟΛΙΑ

ΑΧΕΛΩΟΣ

Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στο Δέλτα του Αχελώου από την Εκτροπή του στη Θεσσαλία. Α. Γενικές Παρατηρήσεις. Η μελέτη έχει συνταχθεί με φροντίδα από ομάδα αξιολογών μελετητών,

και είναι προφανής η προσπάθεια να εντοπιστούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου. Είναι όμως παράλληλα απολύτως πρόδηλα τρία αντικειμενικά μειονεκτήματα της μελέτης:

συνέχεια στη σελ. 6

1. Διακρίνεται από σύγχυση στόχου σε δύο επίπεδα.
 - α. Ο συμπληρωματικός στόχος που καθορίζει («Στόχος της είναι να τεκμηριωθούν τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις από τα υπό κατασκευή έργα») είναι διαφορετικός, ή μάλλον αποτελεί τμήμα του στόχου μιας πλήρους μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η οποία οφείλει να εκτιμά αυτοτελώς, αντικειμενικά και ανεξάρτητα τις επιπτώσεις του προτεινόμενου έργου, με στόχο όχι μόνο να προτείνει «διορθωτικά» μέτρα «ελαχιστοποίησης» των δυσμενών επιπτώσεων αλλά και τροποποίηση, ή ματαίωση τμήματος ή ολόκληρου του έργου.
 - β. Τα προτεινόμενα τελικά μέτρα προς εκπλήρωση του στόχου που θέτει η ίδια η μελέτη είναι περιφεριακά του προβλήματος. Έτσι καλύπτουν στοιχειωδώς την ορνιθοπανίδα την βλάστηση και μερικές επεμβάσεις στις Λιμνοθάλασσες ενώ σχεδόν σε κανένα σημείο δεν αναφέρονται ουσιαστικά στις εκβολές και το Δέλτα του Αχελώου αυτό καθεαυτό, όπου και αναμένονται οι σοβαρότερες και δυσμενέστερες. Παράλληλα πολλά «επανορθωτικά» μέτρα αναφέρονται σε πιθανόν ευεργετικές αποκαταστάσεις που όμως δεν έχουν καμιά απολύτως σχέση με το έργο της εκτροπής αλλά απλά συνδέονται με προϋπάρχουσες επεμβάσεις στην ίδια περίπου περιοχή.
2. Δεν επισημαίνει ποια μέτρα και ποιες τροποποιήσεις του έργου είναι απολύτως αναγκαία, άνευ των οποίων το έργο δεν είναι δεκτό από περιβαλλοντικής πλευράς. Αντίθετα υπάρχει στο όλο κείμενο μια προσπάθεια να διατηρηθούν λεπτές ισορροπίες ώστε να αναφερθούν μεν αλλά να εκφραστούν κατά κάποιο τρόπο ανώδυνοι οι επιπτώσεις.
3. Τα στοιχεία που αξιοποιούνται στις προτάσεις για λήψη μέτρων είναι σαφώς λιγότερα από τα χρησιμοποιούμενα στον εντοπισμό των επιπτώσεων της

εκτροπής, που είναι λιγότερα από όσα δίνονται στην περιγραφή της περιοχής και αυτά με την σειρά τους είναι σημαντικά λιγότερα από όσα παραχωρήθηκαν στους συντάκτες της μελέτης. Επί παραδείγματι όλα τα στοιχεία της ερευνητικής ομάδας του Παν/μίου Αθηνών σχετικά με την μορφολογία των εκβολών, τις συγκεντρώσεις των μετάλλων αλλά και τα θρεπτικά συστατικά, καίτοι παραχωρήθηκαν και είναι διαφωτιστικά, δεν χρησιμοποιήθηκαν επαρκώς. Αντίθετα τα προτεινόμενα στοιχειώδη μέτρα στην περιοχή Στράτου έχουν στόχο την τουριστική και άλλη «ανάπτυξη». Τέλος όλα τα Γενικά μέτρα αποτελούν προτάσεις για το τι θα έπρεπε να μελετηθεί ώστε να είναι δυνατή η σύνταξη μιας αξιόπιστης μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Ειδικότερα, η σοβαρότατη επίπτωση απουσίας παγετών και «άμβλυνσης» του υγρού χειμώνα και θερμού θέρους καίτοι αναφέρεται δεν σχολιάζεται στις επιπτώσεις. Γίνεται μικρή διασύνδεση της γεωλογίας της περιοχής με την ποιότητα και τα χαρακτηριστικά του νερού του ποταμού, τα οποία και αναμένεται να επηρεάζονται από το έργο.

Προκύπτει σημαντική υποβάθμιση της ποιότητας του νερού και υπερβολικά υψηλές τιμές μερικών ιόντων που καθιστούν προβληματική τη χρήση των πηγών. Η μελέτη ελαχιστοποιεί αυθαίρετα τις αναμενόμενες επιπτώσεις στην ποιότητα των νερών, στη στάθμη του υπόγειου νερού και κυρίως στην παράκτια χερσαία ζώνη από την εισχώρηση του θαλάσσιου νερού στον υδροφόρο ορίζοντα. Από τα στοιχεία προκύπτουν εμμέσως αλλά δεν αναφέρονται ευκρινώς σοβαρά προβλήματα σχετικά με την παρουσία αλατούχων και αλατουχοαλκαλιωμένων ή παθογόνων εδαφών καθώς και εδαφών καταλλήλων για καλλιέργειες με υψηλή στάθμη υπεδάφιου νερού σε ευαίσθητες περιοχές που έχουν ήδη επηρεαστεί ή είναι πολύ πιθανόν να επηρεασθούν. Η δραστική ελάτωση

των αιωρούμενων στερεών των νερών του ποταμού λόγω φραγμάτων δεν σχολιάζεται ενώ αφήνεται να εννοηθεί ότι είναι θετική εξέλιξη. Τα SO_4 , και το Mg^{2+} έχουν τεράστιες τιμές ενώ τα NH_4^+ , PO_4^{3-} , NO_2^- και NO_3^- φαίνεται να έχουν επίσης αυξημένες και σε αρκετές περιπτώσεις απαγορευτικά μεγάλες τιμές για μερικές χρήσεις. Τα στοιχεία αυτά, που δεν σχολιάζονται επαρκώς, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι μετρήσεις στο κατώτερο τμήμα του ποταμού (το και περισσότερο σχετικό με τη μελέτη) άρχισαν μόλις το 1989 (πέραν των στοιχείων της ομάδας του Παν/μίου Αθηνών) δεν δίνουν στο τμήμα αυτό της μελέτης την βαρύτητα που απαιτείται δεδομένου ότι και στερείται ουσιαστικών τεκμηρίων και δεν προχωρεί όσο πρέπει στην πρόβλεψη των επιπτώσεων. Ως προς την εκτίμηση της ποιότητας των νερών του Αχελώου με βάση βιολογικές παραμέτρους προκύπτει ότι το ποτάμι είναι «εύτροφο» (β' μεσοσαπρόβιο επίπεδο) και πάλι χωρίς την απαραίτητη σύνδεση της επίπτωσης ελαττωμένου όγκου και ροής λόγω έργων, ως προς την παράμετρο αυτή. Οι επιπτώσεις στην ποιότητα των νερών αποκλείονται από τους μελετητές στην περιοχή των φραγμάτων, στις λίμνες και στη ζώνη της κοίτης αφού πουθενά δεν αναφέρεται η ανάγκη των σχετικών βιολογικών καθαρισμών ή άλλων κατάλληλων μέτρων.

Η ελάχιστη επεξεργασία των στοιχείων σχετικά με το θαλάσσιο περιβάλλον οφείλεται προφανώς στην απουσία Ωκεανογράφου από την ομάδα που συνέταξε τη μελέτη. Η πλήρης απουσία H_2S στη Λιμνοθάλασσα του Μεσολογίου δεν τεκμηριώνεται και αμφισβητείται. Η όλη κατάσταση στην εκβολή είναι εξαιρετικά ευαίσθητη και απόλυτα ελεγχόμενη από τον όγκο των νερών του ποταμού. Άρα οι επιπτώσεις που αναμένονται (και είναι σαφώς δυσμενείς) μπορούν επαρκώς να περιγραφούν και προβλεφθούν με ακρίβεια. Οι προβλέψεις που υπάρχουν στη μελέτη είναι τελείως γενικές χωρίς ουσιαστικά στοιχεία, και δεν γίνονται προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλεπομένων επιπτώσεων.

Δεν σχολιάζεται καθόλου η

ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕC-ΕFΤΑ

Στις 14 και 15 Νοεμβρίου 1989 έλαβε χώρα στην Κοπεγχάγη, οργανωμένη από το υπουργείο Περιβάλλοντος της Δανίας, Συνάντηση με θέμα «Περιβάλλον - Διαρκής Ανάπτυξη». Στη συνάντηση έλαβαν μέρος η Υπουργός Περιβάλλοντος της Δανίας κ. Lone Dybkjær, η αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών κ. Susanna Agnelli, ο πρέσβης της στη Δανία κ. Michel Drumetz εκ μέρους του Υπουργού Περιβάλλοντος κ. Brice Lalonde, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού γραφείου περιβάλλοντος (ΕΕΒ) και πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας κ. Μιχάλης Σκούλλος, ο διευθυντής περιβάλλοντος του ΟΟΣΑ κ. Bill Long και ο γενικός διευθυντής της γεν. διεύθυνσης περιβάλλοντος της ΕΟΚ

κ. L. J. Brinkhorst. Οι απόψεις του ΕΕΒ για τις επιπτώσεις της οικονομικής πολιτικής στο περιβάλλον και τη χρησιμοποίηση των οικονομικών κινήτρων για την προαγωγή της διαρκούς ανάπτυξης συνοψίζονται στη συνέχεια.

Το νέο πρότυπο (διαρκούς) ανάπτυξης το οποίο η Έκθεση Briundtland θεωρεί ως αναγκαίο, συνεπάγεται περισσότερο από την εισαγωγή περιβαλλοντικών παραμέτρων μαζί με τις ήδη υπάρχουσες. Συνεπάγεται ένα είδος περιβαλλοντικής ανανέωσης για τις υπηρεσίες ανάπτυξης. Η πρακτική εφαρμογή της αρχής της διαρκούς ανάπτυξης αποκτεί μια συνεχή διεθνή προσπάθεια που θα

εξασφαλίσει την πραγματική ανάμιξη όλων ενδιαφερομένων στελεχών, ιδιαίτερα των χρηματοδοτικών και οικονομικών αρχών των αντιστοίχων κρατών. Δεδομένου ότι η εφαρμογή των απαιτούμενων μέτρων για συντονισμένες οικονομικές και περιβαλλοντικές δραστηριότητες δεν ανήκει στην αρμοδιότητα των υπευθύνων για τη διαχείριση του περιβάλλοντος, χρειάζεται μία δημιουργική ηγεσία στηριζόμενη από την εμπιστοσύνη των πολιτών. Η αρχή της διαρκούς ανάπτυξης έχει ισότιμη εφαρμογή στον ανεπτυγμένο και αναπτυσσόμενο κόσμο.

Το ΕΕΒ, αναγνωρίζει ότι ένας τεράστιος αριθμός περιβαλλοντικών θεμάτων συνδέεται με τις διαδικασίες βιομηχανικής, αστικής και αγροτικής ανάπτυξης που επέφεραν πρωτόγνωρη ευημερία σε μερικές χώρες και την προοπτική αυτής της ευημερίας σε ολόκληρο τον κόσμο. Η διατήρηση αυτής της προοπτικής προϋποθέτει όμως, την επίλυση των αντιθέσεων μεταξύ των παραδοσιακών μορφών παραγωγής και οικονομικής ανάπτυξης και του φυσικού πλούτου, στον οποίο βασίζεται αυτή η ευημερία. Πιστεύεται ότι αυτό είναι δυνατό παρόλο ότι ενδέχεται να έχει ως επακόλουθο απρόβλεπτες αλλαγές στον τρόπο ζωής και τη νοοτροπία που θα αντανakλά επίσης στα κριτήρια οικονομικής ανάπτυξης και στους δείκτες για τον ανεπτυγμένο και αναπτυσσόμενο κόσμο. Η αντικατάσταση του στόχου για αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος με δείκτες περισσότερο μαζικούς κοινωνικά και περιβαλλοντικά, όπως Ακαθάριστη Εθνική «Ωφέλεια» η «Ευτυχία» που πρότεινε ο νομπελίστας Jan Tembergem μερικές δεκαετίες πριν, θα πρέπει να επανεξετασθεί. Οι κατάλληλα προσαρμοσμένες οικονομικές συμφωνίες μπορούν να προσφέρουν ένα σημαντικό εργαλείο για την επίτευξη της διαρκούς ανάπτυξης, έχουν όμως περιορισμούς, συνεπώς θα πρέπει να βρεθεί μια σοφή ισορροπία μεταξύ κανονισμών και οικονομικών κινήτρων ώστε να μην χρησιμοποιηθούν από μερικές επιχειρήσεις απλώς σαν εργαλείο για την αύξηση των κερδών τους.

➤ Σύσταση του φυτοπλαγκτού μολονότι είναι το τμήμα που παρέχει τα περισσότερα στοιχεία και για το οποίο και οι επιπτώσεις έχουν κάπως σαφέστερα διατυπωθεί. Στο τμήμα των φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων αποφεύγεται ή σύνδεση μεταξύ «συγκέντρωσης» και επιπτώσεων δηλαδή και πάλι παρακάμπτεται το πρόβλημα της ελάτωσης όγκου και ροής των νερών. Το θέμα της ορνιθοπανίδας καλύπτεται ικανοποιητικά και συνδέεται και με τα προτεινόμενα μέτρα στα οποία (ορθώς) περιλαμβάνονται και μέτρα άσχετα με το έργο της εκτροφής του Αχελώου. Το μόνο πρόβλημα είναι ότι δεν γίνεται σαφές ότι τα μέτρα αυτά οφείλουν να ληφθούν ανεξάρτητα και αυτοτελώς, δηλαδή είτε γίνει είτε δεν γίνει το έργο της εκτροφής.

Η δημογραφική ανάλυση δίνει ενδιαφέροντα στοιχεία τα οποία όμως δεν αξιοποιούνται. Όπως αναφέρεται, στις περιοχές, όπου οι παρεμβάσεις για ανάπτυξη του αγροτικού τομέα δεν συνδυάστηκαν με κίνητρα για συνολική ανάπτυξη, ο πληθυσμός επηρεάστηκε αρνητικά. Πολλά χρήσιμα στοιχεία μπορούν να εξαχθούν για τις επιπτώσεις επί των

συγκεκριμένων χρήσεων γης και τύπων καλλιεργιών σε συνδυασμό με τα στοιχεία σχετικά με την στράγγιση των διαφόρων περιοχών και τα σημαντικά αλλά πλήρως αχρησιμοποίητα στοιχεία περί χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων. Αυτό όμως δεν γίνεται.

Τα στοιχεία περί της Αλιείας είναι πολύ ενδιαφέροντα και διαφωτιστικά. Γίνεται λακωνική αλλά σαφής επισήμανση ότι τα υδροηλεκτρικά έργα της ΔΕΗ έχουν παρεμποδίσει τη μετανάστευση των ψαριών και αλλοιώσει τη σύνθεση της ιχθυοπανίδας. Στις επιπτώσεις αναφέρεται απλώς ότι «μερικά είδη ψαριών θα πληρώσουν κάποιο αντισταθμιστικό κόστος με τη μείωση του πληθυσμού τους». Είναι πάντως διατυπωμένες οι αναμενόμενες επιπτώσεις χωρίς δυστυχώς να προτείνονται ουσιαστικά «διορθωτικά» μέτρα. Η αδυναμία να ελαχιστοποιηθούν οι ζημιές δεν γράφεται σαφώς και απεριφράστως αλλά συνάγεται εμμέσως. Οι αναμενόμενες δυσμενείς επιπτώσεις στην αλιεία παρουσιάζονται συγκαλυμμένα.

ΤΟ ΜΕΓΑΡΟ ΑΘΗΝΟΓΕΝΟΥΣ

Το επί της οδού Σταδίου 50 Μέγαρο Αθηνογέννους είναι το τελευταίο Νεοκλασσικό της οδού όπου σώζονται ακόμη καταστήματα με την εσωτερική μορφολογία του περασμένου αιώνα. Το ηλικίας 150 ετών κτίριο στέγασε την Banque Ottomane», είναι διακοσμημένο εσωτερικά με τοιχογραφίες και διασώζει στοιχεία από τη λειτουργία της Τράπεζας. Έχει κηρυχθεί διατηρητέα μόνο η πρόσοψή του και πρόσφατα δόθηκε άδεια οικοδομήσεως οκταώροφου κτιρίου, η οποία προσεβλήθει στο Σ. Επικρατείας. Η Ε.Ε. δηλώνει των αντίθεσή της στην κατεδάφιση του κτιρίου και πιστεύει ότι είναι απόλυτα αναγκαίο να αποκατασταθεί κάθε σπάνιο στοιχείο του.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ο εκπρόσωπος της κομμουνιστικής Ομάδας του Ευρωκοινοβουλίου ζήτησε την αποστολή από την Ε.Ε. ενημερωτικού υλικού για διανομή

στους Ευρωβουλευτές.

Μας απεστάλη το βιβλίο του κ. Α. Αλκίμου «Οι Ορχιδέες της Ελλάδας», το οποίο η Ε.Ε. συνιστά στα μέλη της.

Ο γ.γ. της Ε.Ε. κ. Α. Κολλάρος ορίστηκε μόνιμο μέλος της Επιτροπής Τουρισμού του Ευρωπαϊκού Γραφείου Περιβάλλοντος και εκπρόσωπος της Ε.Ε. για τις επαφές με το NATIONAL TRUST. Σημειώτεον ότι η Ε.Ε. είναι η μόνη Οργάνωση από την Ελλάδα που έχει τη δυνατότητα να μετέχει στο μεγάλο διεθνή κύκλο των TRUSTS.

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Μεταξύ 3-6 Οκτωβρίου 1989 πραγματοποιήθηκε στο Ζάππειο Μέγαρο η 6η τακτική συνάντηση των χωρών που υπέγραψαν τη Συνθήκη της Βαρκελώνης για την Προστασία της Μεσογείου. Το Ευρωπαϊκό Γραφείο Περιβάλλοντος αντιπροσωπεύθηκε από τον πρόεδρό του καθ. κ. Μιχ. Σκούλλο, πρόεδρο της Ε.Ε., και τον εκ των αντιπροέδρων Dr. H. Da Cruz. Το ΕΕΒ επεσήμανε ότι, παρά τις κάθε είδους

Συμφωνίες, η Μεσόγειος θάλασσα και το Μεσογειακό Περιβάλλον υποβαθμίζονται με ραγδαίο ρυθμό. γεγονός που το απέδωσε κυρίως στη μη ορθή και πλήρη εφαρμογή των Συμφωνιών, την έλλειψη υποδομής και ευαισθητοποίησης του πληθυσμού, και την εν πολλοίς επίπλαστη διεθνή συνεργασία στο θέμα της καταστολής της ρύπανσης. Πρότεινε, μεταξύ άλλων, την ενεργοποίηση της ΕΟΚ στο θέμα της εφαρμογής των συμφωνιών, των περιοχών ειδικής προστασίας και των απειλούμενων μεσογειακών ειδών, τη δημιουργία εγκαταστάσεων υποδοχής πετρελαιοειδών αποβλήτων και απορριμμάτων πλοίων σε όλα τα κύρια λιμάνια, και τη χωρίς καθυστέρηση εκπόνηση προγραμμάτων για την πρόληψη και καταστολή των δασικών πυρκαγιών, τη διαχείριση των λιγοστών υδάτινων πόρων και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Υπενθυμίζεται ότι το ΕΕΒ έχει ιδρύσει Μεσογειακό Γραφείο με έδρα την Αθήνα που θα στεγαστεί στο οίκημα της Ε.Ε. στην Πλάκα.

«ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»
ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟ
ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 36 ΑΘΗΝΑ 106 73
ΤΗΛ. 360 53 19 FAX: 362 25 35

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΙΩΑΝΝΑ ΝΙΚΗΤΑΡΑ

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
«ΗΛΕΚΤΡΟΤΥΠ»
Τζωρτζ 3, Τηλ.: 362 20 80

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΗΚΕ

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ